



Warszawa, 15.03.2007 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA  
Rzecznik Praw Obywatelskich  
RPO-549608-XI/07/JA

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00  
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

**Pani Anna Kalata**  
Minister Pracy i Polityki  
Społecznej

***Szanowna Pani Minister***

W związku z napływającymi do Rzecznika Praw Obywatelskich skargami w sprawie interpretacji art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (ogł. w Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.) dokonywanej przez organy decyzyjne w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych, koniecznością wydaje się zwrócenie uwagi Pani Minister na tę kwestię.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny tj. przeciętny miesięczny dochód członków rodziny uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy (art. 3 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych) w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 504 zł. W przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 583 zł (art. 5 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych). Treść art. 5 ust. 3 ustawy stanowi natomiast, że „w przypadku gdy dochód rodziny lub dochód osoby uczącej się przekracza kwotę uprawniającą daną rodzinę lub osobę uczącą się do zasiłku rodzinnego, o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli

przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym zasiłek rodzinny nie przysługuje".

Zgodnie z gramatycznym brzmieniem powołanego wyżej przepisu w przypadku, gdy dochód rodziny przekracza kwotę uprawniającą daną rodzinę do zasiłku rodzinnego o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. Pominięcie w treści przepisu art. 5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych po słowach „dochód rodziny” użytego w art. 5 ust. 1 zwrotu „w przeliczeniu na osobę w rodzinie”\* nie oznacza - zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich - iż w tym przypadku chodzi o sumę dochodu przypadającego na poszczególnych członków rodziny.

Prawidłowe bowiem odczytanie treści art. 5 ust. 3 ustawy prowadzi do wniosku, że zasiłek rodzinny przysługiwał będzie także wtedy, gdy dochód rodziny uprawniający daną rodzinę do zasiłku rodzinnego w przeliczeniu na osobę w rodzinie zostanie przekroczony o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany - jeżeli zasiłek przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym.

Niepokój Rzecznika budzi stosowana przez organy administracji publicznej wykładnia art. 5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych - kopie przykładowych decyzji i wyroku przesyłam do uprzejmej wiadomości Pani Minister. Taka wykładnia prawa materialnego prowadzi bowiem do nierówności i dyskryminacji rodzin wielodzietnych, gdyż uwzględnienie wyłącznie kwoty 48 zł (aktualna wysokość zasiłku) jako dopuszczalnego przekroczenia dochodu na rodzinę w kontekście prawa do uzyskania zasiłku rodzinnego i dodatków stawia w takiej samej sytuacji rodzica z piątką dzieci i rodzica z jednym dzieckiem. Narusza także podstawowe zasady konstytucyjne - zasadę sprawiedliwości społecznej wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP, zasadę równości i zakazu dyskryminacji wyrażoną w art. 32 Konstytucji RP, a także godzi w wyrażoną w art. 71 Konstytucji RP zasadę, że państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny, zaś rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej zatem wszelkie inne źródła prawa powszechnie obowiązującego powinny być interpretowane w zgodzie z przepisami i zasadami w niej zawartymi. Sytuacje, gdzie przy możliwości zastosowania interpretacji zgodnej z Konstytucją RP

stosuje się wykładnię nie do pogodzenia z zapisami ustawy zasadniczej, nie powinny mieć miejsca.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147) zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o nadesłanie stanowiska w tej materii, a także rozważenie zasadności podjęcia inicjatywy legislacyjnej w kierunku doprecyzowania budzącego wątpliwości interpretacyjne art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (ogł. w Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.).

Załącznik 3

Z upoważnienia  
Rzecznika Praw Obywatelskich

*/-/ Stanisław Trociuk*  
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich